

DEBRECZEN

A DEBRECENI FÜGGTELENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben : Egész évre . . . 12.- kor Félévre . . . . . 6.- kor Egyes szám ára 4 fillér	Előfizetési ár vidékre : Egész évre . . . 18.- kor Félévre . . . . . 9.- kor Egyes szám ára 6 fillér
---	---

Felirat: **SIMONISZTVÁN**
Lapkiadó:
HORVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal,
Darabos-utca 7. szám alatt.
: : Telefon 412. szám. : :

Eloszó remények.

Debrecen, május 6.

Perczel Dezső helyébe a munkapárt Khuen-
Véderővizsgáló Károlyt készült elnökévé megválasztani

Khuen nemcsak személyt, de egy korrapt erőszekos, gyalázatos rendszert és lelketlen házigazgatókkal dolgozó reakciós politikát is jelent, amely és amelyek gyűlöletesek a népjogért harcoló ellenzék szemében — hotott ezzel az ellenzékkel szándékozik állítólag békét kötni Lukács László. Az igaz, hogy Khuennek egyénileg érdemei vannak a munkapárt körül, ő teremtette meg, ő juttatta mandátumokhoz ez emberek százait, akiknek sem erre való hivatottsága, sem politikai meggyőződése nem volt. Egyéni szempontból talán nem kifogásolható tehát a hálaktus, amellyel Khuent a munkapárti elnökség állásába emelik, de politikai szempontból ez éppenséggel nem kedvező jelenség. Még mindig fogalmunk sincs arról, hogy a munkapárti elnökség a parlamentre békét? Ha akarja, akkor Khuen megítélésében neki nem lehet semmi része, akkor Tiszákék sakkhuzást követtek el a miniszterelnök ellen.

Bécsben, Budapesten egyszeriben közhírré tették, hogy nem véderővizsgáló kell, hanem végleges véderőtörvény. Ellenben arról, hogy en-

nek fejében micsoda lépéssel szándékozik a kormány azok felé közeledni, akik eddig a provizoriumot is, a végleges reformot is megakadályozták, mélységesen hallgat a krónika. Telekürtöik a világot azzal, hogy ezen a héten már többet követelnek, mint a múlt héten, de hogy többet is adnak érte, arról nem beszélnek.

Mi s velünk az ellenzék úgy látja hogy az a választói reform-tervezet, melyet az új kormányelnök körvonalozott, senkit, semmiféle reménykedésre még nem jogosít fel. Legkevésbé a munkapártot, amely már nem is elégszik meg a véderőprovizóriummal. A reménykedés csak akkori esz jogosult, ha Lukács ezt a tervezetet elejti és a cenzus- és kuriamentes választói reform álláspontjára helyezkedik. Ami nem lehetetlen, annyival is inkább, mert hiszen Lukács kijelentette, hogy tervezetéhez nem ragaszkodik. Ez az egyetlen kijelentése az, amely a függetlenségi és 48-as pártot ez időszereint még vissza tartja attól, hogy vele szemben is harci állásba lépjen. Két napig tarthat ami alatt a demokratikus választói reform ügyének jobbra vagy balra el kell dölnie.

Ujra megkezdődtek a képviselőház ülései. A függetlenségi és 48-as párt szónoka megmondta, mit tart Lukács László vállalkozásáról s a választói reformról tett nyilatkozatáról. Egyben

felszólította a miniszterelnököt, hogy álljon elő más prozozciókkal, olyanokkal, amelyeket pártjának nem kell a lime elutasítani, olyanokkal, amelyekről legalább diskurálni lehet.

Lukács — így mondja egy hiraadás — a választói reformban meg akarja óvni a műveltebb néprétegek jogosult befolyását s a magyar állami nemzeti egységének jellegét. Hát van-e lehet-e olyan demokratikus választói reform, amely mellett nem a műveltebb néprétegek irányítanak a választói közvéleményt? Justh tervezete a választói jogosultságot az irni olvasni tudáshoz, tehát a műveltségi cenzushoz köti. Mondja meg Lukács László, miként véli ő a magyar állam egységes nemzeti jellegét megóvni? Ebben a célban okvetlenül találkoznia kell Justhékkel; sőt minél rigorozusabban teszi lehetetlenné, hogy nemzetbontó elemek kerekedhessenek felül, annál szivesebben lesz vele egy véleményen a függetlenségi és 48-as párt.

Egy bécsi lap azt újságolja, hogy Justh foggy személynesen intormálja őt arról, hogy mi a véleménye az aktuális politikai kérdésekről. — Nem tudjuk még igaz-e ez a hír, de ha igaz lenne is — ahogy mi Justh Gyulát smerjük — nem változtatna ez az audienca az olyan kormány helyzetén, amely a demokratikus választói reform kijátszására vállalkozik. Justh Gyula

A MULT.

Irta: Majsai Péter.

Klementisz György főhadnagy a hadi iskolából visszatért svadronjához. Társai örültek, hogy kedves barátjuk ismét körükben van, mert György nemcsak a századnak és a regimentnek volt kedvence, hanem az egész fővárosban is a jelzemes és szeretetreméltó cimbota hirnevét vivta ki magának, bár képzettségével tudásával és elegendő életmódjával messze túlszárnyalta bajtársai legnagyobb részét, szíves és kedélyes bajtársi lábon állt a legutolsó csapatfőnök is. Nagy társasági összeköttetései nem tartották őt vissza a társai kis mulatságaitól és összejöveteleitől és ha társai közül valamelyik szorult helyzetbe jutott, mindig biztosan számíthatott legmesszebb menő támogatására.

Atyai protektora, Szemenyei egyetemi tanár házában szintén a legmelegebb fogadtatásra talált. A háziúr époly tudós, mint előkelő férfiú, úgy szerette a leánya vőlegényét, mintha a saját fia lenne. És Vera, a ház büszke szép királylányja érlette, mint lehet két kemény tanuló-Élással töltött év után érzett viszontlátás boldog-Éségeit valóságos menyországgá varázsolni. Épp ezért mai s csupán helyeslő mosollyal fogadta György ama kijelentését, hogy a mai estét a rájá társaságában fogja eltölteni. Nem érzékenykedett, nem duzzogott, és nem is kényeskedett a bajtársának joguk van Györgyhez, kárca csak neki.

György kitérő hangulatban tért vissza a kérésára, hogy a tisztibanketthe átöltözködjék. Mire hazaért, asztalán egy csokor gyönyörű fehér rózsát talált a következő levél kíséretében:

«Kedves Gyuri! Még egyszer mulasson jól! Fehér rózsámért holnap cserébe pirosat küldhet. Egyet azonban tűzzön a válszínörjára lá és gondoljon rám, mikor a legjobban mulat. Verája.» György magára öltötte a ruháját és egy fehér rózsát feltűzött. Mikor kiért a kapun, kénytelen volt megállni, mert egy teljesen züllött külsejű ember, kalapját a szavak kíséretében a tőről eléle:

— Kérek egy kis segítséget! György a zsebébe nyúlt és rá sem tekintve a koldusra, egy koronát csusztatott kezébe. Azután folytatta útját a szomszédban léve szálloda felé.

Az ember eleinte csodálkozva nézett a főhadnagy után, mert az arc a dühtől eltorzult és érthetetlen szavakat mormogott mag elé. A pénzdarábot zsebre vágta, azután pedig teljes ptykodott zsíros kalapját, csöndes léptekkel követve a főhadnagyot, majd a fényesen kivilágított szálloda előcsarnokába valamelyik oszlop árnyékában észrevétlenül meghúzódott.

ÓraN óra után mult, fent vigan csendült a dal, pompásan mulattak a vendégek, már éjfél is régen elmúlt, mikor a szálloda kapuja kitarult. A sarkantyuk csörögtek, a kardok csörömpölve verődtek a járdához. egy csoport tiszt lépett ki a kapun az

utczára. Némelyikük bérkocsi után futyolt és a városon kívül levő kaszárnyába hajtatott. Körülbelül heten a legközelebbi kávéház felé tartottak: A szálló oszlopától egy alak válik ki, mely vele összeforrottak látszott.

Nesztelen léptekkel osant a vigan csevegő tiszték után. Eppen a kávéházba akartak belemenni. Egy bizalmas felkiáltás azonban megfordulásra készítette őket:

— Szervusz Gyuri!

Az elhanyagolt külsejű ember mondta a szavakat és szembe állt Györggyel. A tiszték csodálkozva néztek rá és György is mélyen az arcába tekintett. Kifejezése és egy könnyed kézmozdulat jelezte, hogy nem ismeri a megszólított. Ez azonban folytatta:

No néz csak jól meg Gyuri. En vagyok a Ladinger Józsi a te öreg barátod, mikor még a vörös alma vendéglősnak a fia voltál. Nos igen, a Józsi, hisz tudod, hogy az ezüst órát, Zwillinga gertől a Király-utczában mi ketten lopuk el.

A tiszték egyike galléron ragadta a fickót és félre dobta az utból. A nyomorult a kávéház ajtaja elé esett, elzárta a bejáratot.

Azutá infeltápszkodott és torka szakdából kiáltozni kezdett.

— Igen, igen! Együtt lopott velem és hozzá még be is csapott. Magának többet tartott meg belőle, négy forintot tartott meg, nekem csak kettőt adott belőle. De bezárni csak engem zárak be egyedül, ő kadetiskolába került, engem meg bezártak.

szállit

Tükörfényű gallért

WACHA gőzmosó gyára
Simonffy-u. 55. Széchenyi-u. 6. Varga-u. 35. Verbóczy-u. 14.
TELEFON 339. TELEFON 840

egyszer már megmondotta a királynak, hogy meggyőződéséből nem enged, inkább ellenzékbe megy — és ezóta kormány Magyarországon boldogulni nem tudott. Meg fogja ezt mondani még egyszer, hogyha kell.

Országgyűlés.

Apponyi Albert álláspontja.

A képviselőház ülése.

Návay Lajos elnök féltizenegy óra után nyitja meg az ülést és számos apró bejelentést tesz. A napirend előtt Polónyi Géza szóvá teszi, hogy a napirend szerint 146 interpelláció maradt válasz nélkül. Ezek között — úgy mond — vannak interpellációk meghalt képviselőktől s vannak interpellációk olyan miniszterekhez, akik politikailag meghaltak. Ez már valóságos paródiája az interpellációs jognak. (Zaj a többség.) Valami rendet csinálni kell, ha nem akarjuk, hogy a napirend kötetekre menő terjedelemben tartalmazzon választ váró interpellációkat. Meghalt képviselők s nem létező miniszterek interpellációit törölni kell.

Az elnök: Polónyi indítványa bizonyos tekintetben házaszabályellenes, mert a minisztereknek köteleességük az interpellációkra válaszolni.

Gróf Apponyi Albert: A miniszterelnök beszédében egy nagy rejtéllyel állunk szemben: Miért ment el Hédeváry? Elvesztette a király, vagy a többség bizalmát. A többség még ma is bizik benne. A királlyal hasonlított meg? Mikor a király a rezolúció dolgában aggodalmát nyilvánította, Khuen ögtön elejtette a rezolúciót. Igaz, hogy elvben fönttartotta álláspontját, de ebben szolidaritás volt vele Lukács s a többi miniszter egyaránt. Ha tehát öneki e miatt kellett menni: miért jöhetett Lukács és a többi miniszterek? Nem lehet az, hogy a miniszterelnökök csak úgy változnak, mint a bábjátékban a bábok, kell ismerni a kiváltatásokat. (Éljenezés a Kossuth-párton) — ugyanazon kabinettel, ugyanazzal a programmal, ugyanazzal a horvát politikával, véderővel s választójogi állásponttal jött, amivel Khuen ment: föl-

Kihívó állásba vágta magát Györggyel szemben, aztán pedig az arcába ordította:

«Mond hát Gyuri, hogy nem igaz, mond az arcomba, ha mered!»

A tiszték most figyelmesek lettek a jelenetre. György sápadtan, de meg nem rendítve állott előttük.

— Üsd már le azt a fickót, Gyuri, mondta egy hadnagy. De ha te kővé váltál a canaille pizsokságától, majd elbánok én vele helyetted.

És a hadnagy keze gyorsan kapott a kard markolatán, de György megragadta a kardját.

— Hagyd, Bagdánovics, ne nyulj hozzá!

— Ah, hát magad akarod eltiporni?

— Nem, felelt György, én sem ütöm le.

— Megörültél, Gyuri? Ha csak csavargó is a kutya, üss a szájára!

György halotthalványan telegyenesedett és aztán dermesztő hangon mondta: Hadd őt, Lucian, igazat mondott.

A következő pillanatban egyedül állott. Aztán kocsiba ült és hazahajtatott.

Az ezredes másnap ezt a levelet kapta:

Ezredes Ur! Letagadhatnám azt a tettet, amit csupá negy csavargó bizonyíthat, de nem teszem. A megtevélyedett Király-utcai fiu lophatott oly órát, de a katona nem hazudhatik és ismeri kötelességét.

Azután már csak egyetlen levelet írt.

— Kedves Vera, nem feledkeztem meg piros rózsáidról. Igéretemet im beváltom. A többi majd megtudod Kőkényesdi ezredestől. Kérsd őt magadhoz és a kezéből vedd majd át gyónásomat. Gyuri.

A levelet a fehér rózsabokrétához kötve, aztán a tűkör elé állt. Balljával ajkához szorította a rózsákat, jobbajával pedig egy golyót röptetett agyába.

És kiömlő vére a fehér rózsákat pirosra festette.

kéri hát, fejtse föl a képviselőház előtt jövetelének valódi alkotmányos indokait.

A Kossuth-párt nevében kijelenti hogy a Lukács-kabinettel szemben, minthogy semmi változás nincs, a Kossuth-párt ugyanazon az állásponton van, mint volt Khuennal szemben.

Lukács két nagy föladattal jött: a véderős és a választójog megalkotásának föladatával. — A véderő dolgában helyzetét Khuennal szemben semmi új momentum nem könnyíti, sőt a póttartalékosok kérdésében az ellenét s a nehézség még növekedett.

A választójog kérdésében sem jobb a helyzete az új kormány. A jelenlegi választójogi törvény és eljárás végkép diszkreditálva van, morális értéke nincsen. Az új választási törvényt ennek a Háznak meg kell alkotnia. Egyetért a miniszterelnök elvi kijelentéseivel: azt hiszi, a probléma konkrét megoldásakor nem lesz nehézség az alapon meg is egyeznünk. (Helyeslés jobbról.)

Egy párt részéről sem tartom helyesnek, ha valami kötött marsrutáéhoz ragaszkodnának, mi által a jelenlegi képviselőház legnagyobb célját, a választójogi megoldást lehetetlenné tennék. A megtörési politika a többségre néhezdedő megalkotások egész mennyisége. Khuen távozásának megfoghatatlan volta egy elszomorító képet ad, aminek azonban szembe kell nézni, mert csak így tudjuk helyesen megítélni a helyzetet. Itt van mindjárt a horvát állapot. Az alkotmány fölfüggesztése súlyos, aggodalmas dolo az ország egy részében s nem történhetik a nélkül, hogy a kormány az intézkedés indokait az országgyűlés megvitatása alá bocsássa. Fölszólítja a kormányt, tegyen erről részletes jelentést, melyet aztán a Ház tárgyalás alá vehet.

Súlyosabb világításba állítja a többség helyzetét a rezolúció története. Auffenberg alkotmányellenes beavatkozása a tervezett törvény-nyaggyarazatba elintézve nincsen. A hadügyminiszternek ki kellett volna jelentenie, hogy beavatkozása nem igaz. De ez nem történt meg, a többség elégtételt egyáltalában nem kapott, legfölebb azt, hogy Tiszao a delegációban az ellenkezőségek delegáció tulkapásai, a magyar delegáció összetételének meg nem engedett bírlata a legkihívóbb, a legflagrantsabb betelkodása volt a magyar törvényhozás jogkörébe.

Ez a többség azért létesült, hogy helyreállítsa a nemzet és a király bizalmát. Megtörtént ez? Részben a többség felülről erkölcsi támogatásban? Mivel nem részeseül, nem marad számáram más, mint a békés kiegyenlítés. Ebben szívesen támogatják. De ha ezt nem tudja megteremteni, ha erőszakhoz nyul, akkor az ország érdekében azt mondja, hogy minél hamarabb essünk túl ezen a kísérleten. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.)

Szünet után Bakonyi Samu szólalt fel és kijelentette, hogy hozzájárul ahhoz, amit Apponyi mondott. Ha a kormány a maga letört politikájával megakarja valóítani az ellenzék letörésének tervét, az ország érdekében ajánlatos volna, ha ezt mielőbb végrehajtja.

Justh Gyula: Többszörösen letört politikusk!

Bakonyi Samu: Minket letörni nem lesz olya könnyű dolog. (Zaj a jobboldalon.)

Justh Gyula: Tessék megpróbálni, még ott van Jeszeniszky!

Bakonyi Samu: A kormány programjában a szociális törvények tervezetét a maga részéről is helyesli.

A rendőrség államosítása.

A határrendőrségek megszűnnek.

A vidéki rendőrség államosításának ügye, amely most annak az eseménynek kapcsán került ismét fölszínre, hogy Pekáry Ferenc, a székesfőváros államrendőrségének főkapitányhelyettese a legközelebbi időben megvált állásától. Pekáry a belügyminiszteriumba kerül, ahol miniszteri tanácsosi rangban fog tovább működni egy most szervezendő ügyosztály élén.

Az ő vezetése alatt álló ügyosztály hatáskörébe fog tartozni elsősorban a vidéki rendőrségek államosításának előkészítése, a határrendőrség ügye és a gyermekevédelem.

Tudvalevő dolog, hogy erre az államosításra milyen nagy szükség van s hogy az már régén foglalkoztatja az illetékes köröket. Maguk a rendőrfőkapitányok is az államosítás mellett vannak és azt óhajtják, mert ugy személyi, mint főként és elsősorban a közszolgálat érdekében szükségesnek jönnék tartják s meri méltányos is, hogy a rendőrség, amely állami funkciókat végez, az állam költségén tartassék fenn.

A most ismét aktuálissá lett államosítás ügye már igen előrehaladott állapotban van és Pekáry Ferenc kinevezése éppen azt mutatja, hogy most már komolyan és végleges megoldás gondolatával vették elő ez ügyet.

A belügyminiszter előtt különben egy tervezet is van már, amelyet nagyjában itt ismeretünk.

A tervezet első szakasza mondja ki az általános fontos szabályt, hogy a polgárok személyes és vagyonbiztonsága fölött való örökös állam feladatot képez.

Megállapítja a tervezet a rendőri hatáskört. A jogvédelmi hatáskör fejezetében sorolja fel a rendőrség legfőbb teendőit, hosszasan, részletesen — már amennyire ezt a sokoldalú tevékenységet fölsorolni lehet. Itt szünteti meg a tervezet a hatáskörök megjelölését és az egyes szervezeti beoltja az általános rendőri szervezetbe.

Az iparügyeket és a cselédtügyeket e javaslat magánjogi szerződéseken alapuló jogviszonyokat eliminálja a rendőrség hatásköréből, továbbá a kihágások miniszteri rendeletileg megállapítandó egyik részét, természetesen melyek inkább helyi vonatkozásúak, meghagynd a tulajdonképpeni közigazgatás hatáskörében. A többi nem bíróságokhoz tartozó kihágások fölött a rendőrség ítélne, főlegbeszési fórum a kerületi parancsnokság.

A rendőrség fegyelmi hatósága nem a tulajdonképpeni közigazgatás embereiből fog kikerülni, hanem a rendőrkörületi parancsnokságok és a belügyminiszter lesznek a fegyelmi fórumok, ami a rendőrség függetlenségének egyik legfőbb biztosítója.

A rendőrségi szervezet állana: belügyminiszter, akinek, illetve a rendőrségi osztályának a rendőrkörületi parancsnokok lennének alárendelve. A kerületi parancsnokok mellett a rendőrtanácsosok állanak, akik a rendőrfőkapitányokkal lennének egy rangban. Ezek után következnek a rendőrfőkapitányok, fogalmazók, segédfogalmazók és gyakornokok.

A kerületi parancsnokságok után a rendőrfőkapitányi székhelyek következnek és pedig a törvényhatósági joggal fölrüházott városok és a rendezett tanácsú városok. Ugyancsak külön kapitányságok lennének, a mostani budapesti kerületi kapitányságok. Más városok azonban csak egy kapitányságot alkotnak.

A kerületi parancsnokságok székhelyeit a javaslat nem állapítja meg, hanem ezt úgy látszik külön miniszteri rendeletnek tartják fenn.

A kerületi parancsnok és rendőrtanácsos, — valamint a főkapitányságokat a belügyminiszter előterjesztésére a király, a többi rendőrtisztviselőt a belügyminiszter nevezné ki.

Az államrendőrség hatásköre tehát a városokra terjedne ki, míg a községek és puszták rendőri ellátása a csendőrség kezében maradna. Kimondja azonban a javaslat, hogy amennyiben közbiztonsági, vagy más okok szükségessé tennék, a környékbeli községek is a kapitányi hatáskör alá vonhatók.

A rendőrtisztvi kvalifikációt az államosítás nem

Dr. Czakó Zsigmond
szülész és nőgyógyász
lakását
Szentanna és Varga-u. sarokra
helyezte át.

emeli föl, államtudományi, vagy jogtudományi államvizsga jövőre is elegendő lesz. A fődöntőről akként gondoskodik, hogy ehhez a városok járuljanak hozzá, továbbá ide csatoltassék a nyilvános mulatságok stb. engedély díja és a kihágási bírságok egy része.

Presbiteri gyűlés.

Harminchét tárgy a presbiterium előtt.

Harminchét tárgyat ölel föl a református presbiteriumot ma délután három órára az egyházi tanácssterembe összehívó elnöki körözüvény. A tárgysorozaton szerepel nem egy érdekes tárgy is. Így a Sziv-utcai református ovodának a város által leendő átvételének ügyét is tárgyalni fogja a presbiterium s kiküldi megbízottait a városi hatósággal való tárgyalás céljából. A május 18. és 19. napján Debrecenben rendezendő Kalvineum-hangverseny előkészítő bizottsága nevében Kenézy Gyula dr azon kérelmet terjeszti a presbiterium elé, hogy az ünnepség keretében tartandó orgona-hangverseny céljaira engedje át a Nagytemplomot és a Kossuth-utcai templomot. A presbiterium bizonyára annál nagyobb örömmel tesz eleget a kérelemnek, mert két lelkésze is, Baltazar dr püspök és Jánosi Zoltán apostola annak a nagy esztendőnek, amely már régóta él ott minden református lélek szívében, részvétel látva prédikátorainak nyorgó özegeit és ártatlan gyermekeit. A felsőbb leányiskola igazgatótanácsa új tanszék felállítását, a gazdasági bizottság a főiskolai senior fizetésének fölemelését hozza javaslatba.

A presbiteri gyűlés tárgysorozata különben ez:

Targysorozat: 1. Jelentés arról, hogy a f. évi március hó 24-ik napján tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyve és végzése március hó 27-ik napján hitelesítették. 2. Esperes ur ez évi 258. sz. alatt visszaküldte egyházunk 1912. évi költségeloirányzatát. 3. Esperes ur ez évi 299. sz. levele az egyházkerületi közgyűlésnek ez évi június 4-én kezdése tárgyában. 4. Esperes ur ez évi 315. sz. levele a panyolai református egyház segélyezése tárgyában. 5. Az egyházmegyei pénztárnok értesítése, hogy egyházunk 1912. évi közalapi járuléka 4182 korona 56 fillér. 6. A városi tanács ez évi 5228. sz. határozata, hogy Szent István tanító lakásának bővítésére szükséges 550 korona a rendes iskolai építési alaphoz fedezhető. 7. A városi tanács ez évi 5854. sz. határozata a Sziv-utcai ovoda ügyében való tárgyalásra megbízottak kiküldése tárgyában. 8. Főtiszt. püspök ur ez évi 1953. sz. levele a kereskedelemügyi miniszterium döntéséről a lelkészi hivatalba alkalmazott távbeszélő használati díja tárgyában. 9. Hódj Béla levéltárnok jelentése, hogy Örkös Mária Teleki-utca 23. sz. alatti lakos az Árpád-téren épülőben levő templomban 3 drb isoltárt adott. 10. Dicsőfi József lelkészelnök jelentése: 1. özv. Simon Ferencné Boldogh Zsu. asszonnyal kegyes nő adományáról az Árpád-téri templom részére (egy 120 korona értékű urasztali menyérszító ezüst fál); 2. özv. Kiss Bálintné né. meslekkü egyháztg. adományáról az Árpád-téri templomhoz (egy keresztes ezüst kanna és fál 200 korona értékben.) 11. A főgononok bemutattja dr Baltazar Dezső püspök ur lelkészi bejelentése alkalmazásával rendezett közebed számláját. 12. A rendező bizottság nevében dr Kenézy Gyula ur kérvénye, hogy a Kalvineum ez évi május 18. és 19. napjain tartandó ünnepélye alkalmá. orgonára írt zeneszerzemények bemutatására jelzett napok délutánján egy-egy órára a Nagytemplom és Kossuth-utcai templom engedtessek. 13. Szele György iskolaszéki elnök betejeszti kereskedelmi tanintézet igazgatóságának kimutatását az általa beszédelt hitoktatási díjakról. 14. A felsőbb leányiskola igazgatótanácsnak végzése (529) a felsőbb leányiskolai tanerők fizetésének állami kiegészítése tárgyában. 15. A felsőbb leányiskolai igazgatótanács ez évi 530. sz. végzése a tanítónőképzőben egy rendes tanszék felállítására tárgyában. 16. A felsőbb leányiskolai igazgatótanács ez évi 531. sz. végzése, mely szerint a tanár-kerok köszönetet mondanak a lakbér emeléséért. 17. A főiskolai gazd. tanács ez évi 528. sz. megkeresése a főiskolai senior fizetésének 2000 koronára emeléséhez hozzájárulás tárgyában. 18. A gazdasági bizottság ez évi 520.

sz. végzése a Várad Szabó Miklós-féle alapítványhoz tartozó ujosztású föld használati beadására tárgyában. 19. A gazdasági bizottság ez évi 551. sz. végzése a régebbi adóhátrétegekből törlesztés tárgyában. 20. Miklósi Márton nagykárolyi lakos felebbezése a reá kivett egyházi adó ügyében hozott presbiteriumi határozat ellen. 21. A felsőbb leányiskolai igazgatótanács ez évi 365. sz. végzése a vele kapcsolatos elemi iskolák növendékeinek tandíj fizetése tárgyában. 22. Az iskolaszéki elnök jelentése özv. Miniszteri Imréné tanítónő részére az államszegély folyóvá tételéről. 23. Az iskolaszék ez évi 400. sz. végzése Kiss György gyakortló iskolai tanító korpótléka tárgyában. 24. Az iskolaszék ez évi 450. sz. végzése Háló Sándor tanító által szerkesztett Iskolai Értesítő kiadása és használata tárgyában. 25. Az iskolaszéki elnök jelentése a Debreceni Első Takarékpénztár 100 korona adományáról. 26. Jegyzőkönyv az ifjúsági és tanítói szakkönyvtárak szervezése tárgyában. 27. Végh András bérkocsis kérvénye díjának emelése tárgyában. 28. A bérházépítő bizottság a Hatvan-utca 3. számú házas telek vételére vonatkozó okmányokat betejeszti. 29. A gazdasági bizottság ez évi 322. sz. végzése Mohácsi István harangozó az iránti kérvénye tárgyában, hogy a fizetése a másik harangozó fizetésével egyenlővé tésessék. 30. A gazdasági bizottság ez évi 337. számú végzése Steinle Antal világitó óraalap maradványának a város kezelése alá adása tárgyában. 31. A gazdasági bizottság ez évi 382. számú végzése a tanítói lakásokba villam- vagy gázvilágítás bevezetésének költsége tárgyában. 32. A gazdasági bizottság ez évi 427. számú végzése Nagy Jánosné Révész Julianna az iránti kérvénye tárgyában, hogy részére annyi segély adassék, mely a lakbérének kifizetésére elegendő. 33. A gazdasági bizottság ez évi 479. számú végzése Háló Sándor tanító az iránti kérvénye tárgyában, hogy neki 800 korona kölcsön adassék. 34. Az ösztöndíjosító bizottság jegyzőkönyvének betejeszítése a folyó iskolai év második felére eső ösztöndíjak kiosztásáról. 35. A harangozók kérvénye a nyugdíj intézetbe felvételük iránt. 36. Különös jelentés a Szondy-Kenessey utcánként nem koldulók alapítványából adott segélyekről. 37. Az Árpád-téri templom harangjainak, orgonájának és órájának környezete rendezésének ügye.

SZÍNHÁZ.

Ma este C) bérletben:

BABUSKA.

HETI MUSOR:

Kedd: Babuska, operett. C) bérlet.
Szerda: Cárno, színmű. A) bérlet.
Csütörtök: Kis dobos, operett. Ujdonság. B) bérlet.
Péntek: Kis dobos, operett. C) bérlet.
Szombat: Kis dobos, operett. A) bérlet.
Vasárnap délután: Rang és mód, színmű.
Mészkelt hejrákakkal
Vasárnap este: Kis dobos, operett. Kis bérlet.
Előkészületek kiűzettek: Frankfurtiak, vig-

Babuska. Hosszabb pihentetés után ma este Fall Leo pompás szép zenéjű operettjét hozza színre a színtársulat. A kiváló operettben főszerepeket játszanak: Borbély Lili, Csanádi Irma, M. Tordai Erzs, Falussi, Székely, Kassai, Dész és Békési.

Cárno. Holnap, szerdán Bíró Lajos és Lengyel Menyhért szenzációs színműve, a «Cárno» kerül színre. A kiváló sikert aratott színmű hatásokat gazdag jelzeteivel és érdekes cselekményével a közönség legnagyobb érdeklődésére tarthat számot.

Kis dobos. Az idei színházi évadnak legutolsó operett premierje, a Kis dobos című táncos operett lesz, melyre nagy ambícióval készül az énekes személyzet. A kitérő ujdonság Bécsben 250-nél több előadást ért meg és ma is műsoron áll. Kitérő «nadrágos» szerephez jut Borbély Lili, a népszerű operett díva, aki a legújabb táncokkal és színpadi trükkökkel készül szerepére.

Ujabb csalódás.

Lukács László harcot hirdet.

A nemzeti munkapárt vasárnap este bucsuzott el gróf Khuen volt miniszterelnöktől, s ez alkalommal üdvözölte Lukács László miniszterelnöktől is.

Lukács nagyon harcias szavakat penetett. Bészédéből kiviláglik, hogy ő is csak újabb csalódást hozott a nemzetnek. Lukács megcsajt, de szomorú lesz a sorsa: ő is meg fog csalatni, — de nagyon.

Lukács harci riadójaival előníotta miniszterségének a sorsát. A hírhedt beszéd különben a következő:

— Tudhatják rólam, — mondotta, — hogy mindig ingadozás nélkül híve volt a hatvanhétének s hogy a szabadelvű párt romlását után az új párt megteremtésében ő neki is része volt. (Zajos éljenzés és taps.) Mai helyére nem a hiúság, nem a nagyravágás vagy hatalomvágy hozta, hanem tisztán a kötelességteljesítés. A kölcsönös bizalom erejénél fogva bátran fölveheték a fonálát annak a nagy, nehéz feladatnak, amelynek megoldására vállalkoztak. Minden tennivaló között legfontosabb, legsürgősebb a képviselőház munkásságának rendezetése (Nagy tetszés) és megszüntetése annak a szomorú állapotnak (Élénk tetszés és taps.) amely az ország belső erőt elsorvasztja, a kitél pedig megaláztatásnak teszi ki az országot. (Nagy tetszés.) Elsorvadnak az ország erői, ha az állam leglényegesebb szükségletei nem nyerhetnek kielégítést a parlament munkaképtelensége miatt. S minő súlyjal és értékkel bírhat egy állam tekintélye, barátsága, amelyről tudva van, hogy csak egy számú ember képes az egész állami gépezetet megakasztani, a közbiztonság kielégítését, a pénzügyek rendes kezelését lehelenné tenni? (Zajos tetszés és taps.)

— Egy ilyen állam — folytatta a miniszterelnök — tisztelt barátaim, legfőbb elnéző mosolygásra, vagy szánakozásra tarthat igényt. (Zajos tetszés.) Ha élni, ha fejlődni akarunk, ennek az állapotnak véget kell vetnünk. És én kijelentem, tisztelt barátaim, hogy ezen föladatom megoldásában semmiféle akadályt engem visszatartani nem fog s hogy e kérdés megoldásában kész vagyok minden rendelkezésemre álló eszközt igénybe venni. (Viharos éljenzés és taps.)

— Az ellenzék hivatása az ellenőrzés, az ideológus kultusza, de odáig menni, hogy a kisebbség a magak aratát meg nem enedett eszközzel is rá akarja oktroálni a többségre s ez által a parlament természetli törvényeivel ellenkező eljárást követ, s ha e célját el nem éri, akkor ezekre munkaképtelenné teszi a parlamentet, ez tulmegy a megengedett határokon, ez nem egyélmint forradalmi lépés, a kisebbség terrorizmusa, óriási erkölcsi és anyagi károkat okoz s megvan az a veszedelme, hogy a kisebbségi terrorizmus után beszokott következni a többségi terrorizmus. (Élénk helyeslés.)

A miniszterelnök azután a szabadelvű és demokratikus haladás szükségességét fejtegette, s annak szükségét, hogy a parlament új vérmennyiségek bebecsátásával felfrissítsék. De a nemzet évszázados kincseit, mint fölösleges ballasztot nem fogjuk kidobni s az állam hajóját irányítás nélkül nem bocsátják a habokra. (Viharos tetszés.)

— Lehet, tisztelt barátaim, hogy ti engem javithatatlano plimistának fogtok tekinteni, ha azt mondom, hogy dacára a feltornyosuló nehézségeknek, én még se mondok le arról a reményről, hogy — hiszen magyar emberek magyar emberekkel, magyar pártok magyar pártokkal állanak szemben, — lehetséges, hogy a józan feltevés és a hazafias érzés mégis felül fog kerüdni a politikai szenvedélyeken. (Ugy van!) Én ez! még mindig hiszem és remélem. (Halljuk! Halljuk!) Ha azonban csalódnám ebben a reménységemben, méltóztatatok meggyőződve lenni, hogy akkor sem fogom letenni a fegyvert. (Élénk éljenzés és taps.) hanem akkor küzdeni fogunk és pedig küzdeni fogunk a ti támogatásokkal (Ugy van! Készen vagyunk!) és ez a küzdelem eredményes lesz, annak eredményesnek kell lenni, (gy van! Uélénk helyeslés!) mert az ügy, amelyért küzdünk, jó ügy és a cél, amelyre törekszünk, a legmagasabb, a legnemesebb: a

nemzet legvitalisabb érdekeinek megóvása és biztosítása. (Ugy van! Helyeslés.)

Erre a munkára és ha kell, erre a küzdelemre hívjak fel benneteket, tisztelt barátaim. — (Szünni nem akaró éljenzés és taps.)

Perczel Dezső beszélt még s aztán leleplezték gróf Khuennnek László Fülöp által festett arc-képét. Ezzel az értekezlet véget ért.

Villanyos reflektorek a hadseregben.

Érdekes katonai gyakorlatok Debrecenben.

A debreceni katonai helyőrségnek érdekes gyakorlata volt tegnap, a bevonult tüzérségekkel egyetemben a sámsoni határban. Éjszakai tábori lövészetet tartottak, — villanyos reflektorokkal.

A két kilométernyire felállított sábjákat villanyos reflektorokkal világították meg és az éjszaki homályában megdördültek, ropogtak a katonai fegyverek. Az osztrák-magyar monarchiában Debrecenben volt reflektorokkal az első kísérlet. A próba kitűnően bevált, amennyiben a találati szám száz golyó közül: 25 volt.

A nagyérdekességű gyakorlaton a helyőrség egész tisztikara részt vett Patzák Károly tábornok vezetése alatt. Nappali fényben világították meg a reflektorok a sábjákat s az éjhomályba még biztosság támpontot nyújtott a sábjákra lévő gyújtóknak. Ezeket a gyakorlatokat most már a hadsereg összes ezredemél kultiválni fogják, amennyiben a modern hadászatban ma már az úgynevezett éjszakai rácsapás (rajtacsapás) viszi a főszerepet.

A debreceni helyőrség fényes manőveréről sürgönyileg tettek jelentést a kerületi parancsnokságnak és a honvédelmi miniszternek. Az érdekes gyakorlat fényes eredménye felett Patzák tábornok a legmelegebb szavakban fejezte ki elismerését Szavai szerint ez olyan próba volt, amely fontos újítást jelent nemcsak az osztrák-magyar monarchia, de az egész Európa hadseregeinek életében.

Katonai szakértők mondják, hogy a 25 találati szám még a nappali céllövészeteknél is ritkasság, annál meglepőbb ez a fény sugarral megvilágított éjszakai.

Az alsószabolcsi egyházmegye közgyűlése.

A ma nap előértekezlete.

Az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye tavaszi közgyűlést ma, kedden reggel kilenc órakor kezdi meg a kollegium disztermében Kiss Ferenc esperes, egyházi- és Kovács Gyula egyházmegyei gondnok, világi elnök vezetésével.

A közgyűlésnek különös dísz az, hogy a közgyűlés keretében fogják Kovács Gyulát, Hajdúvármegye alispánját világi elnöki tisztségbe beiktatni. Most tesz esküt az újonnan választott egyházmegyei tanácsbíró, Bertalan Gábor lelkész is. A közgyűlés tárgysorozata ötvenhárom tárgyat tüntet föl. A tárgyak közül az egyik legfontosabb tárgy Mikó Imrénének, a Hajdúnánásra most meghívott lelkésznek megerősítése. Mikó ugyanis nem régebb választatott el jelenlegi állomáshelyére s az egyházi törvények szerint egy éven belül más lelkészi állomásra pályázni nem lehet. Nem is pályázott Mikó, de jelenlegi állomáshelyén érte a hajdúnánási gyülekezet meghívása. Kiss Ferenc esperes a hajdúnánási gyülekezet ezen meghívó végzését az egyházi törvények alapján fenforgó akadály miatt meg nem adhatta s ezt az egyházi törvény alapján az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

A közgyűlést megelőzőleg tegnap délután három órakor lelkészi értekezlet volt a kollegium kisebb tanácstermében Kiss Ferenc esperes vezetésével. Az előértekezleten a közgyűlés fontosabb tárgyait készítették elő, így szoba került a hajdúnánási lelkész-meghívás is, amelyre nézve kimondotta a lelkészi értekezlet, hogy a közgyűlésre a meghívást megerősítő esperesi

koncessza kiadását támogatni fogja. A lelkészi értekezlet után Kiss Ferenc lelkész és Padrah Sándor egyházmegyei tanácsbíró vezetésével Padrah Sándor egyházmegyei tanácsbíró ismertette azon felekezeti, amely Szabó Róza polgári iskolai tanítónőnek igazgatónővé lett választása ellen adatott be. A helyettes esperes által indított előzetes vizsgálat nyomán a felebbezés indokai, hogy a felebbező iratra több egyháztag nevét aláhamisították. Így a közigazgatási bíróság ezen választást megerősítette.

Ugyes Endre tanácsbíró ismertette Békéty Lajos hajdúszabolcsi lelkésznek Lőrinc Lajos tanári lelkész ellen beadott feljelentését, amelyben ellene közbojrányt okozó magaviselet és részegség miatt a felebbezési vizsgálatot megindítani kéri. Úgyeszi vélemény alapján esperes a felebbezési vizsgálatot elrendelte s az Békéty lelkész vádjait igazolta. A felebbezési bíróság Lőrinc Lajos tanárt vétkesnek mondotta ki és fegyelmezésre ítélte.

Ma délután egy órakor Kovács Gyula gondnok tiszteletére bankett lesz az Angol királynőben, melyen Baltazár Dezső dr. püspök, Domahidy főispán is jelen lesz s részt vesz azon a vármegyei tisztikar is.

A vetések állása.

Mit hoz az 1912-ik esztendő?

A buzavetések ezidőszori állapotát az egész országra nézve nem lehet egyöntetűen felírni, mert azok a talaj-, az időjárás és helyi viszonyoknak megfelelően országreszekenként különbözők, de egyben és egészben, ha a májusi időjárás kedvező lesz, az ország buzatermése is kedvező átlagot adhat. A Duna-Tisza közén az éjjeli fagy és hideg szél a buza fejlődését megakasztotta. Az utolsó hét fejlődésére kedvező. Szárba hajt. A Duna jobb partján a fagykárt nagyobbára már kiheverte. A Duna bal partján az áprilisi hideg időjárás fejlődésében megakasztotta. Meleg eső nagyon kedvező hatással lenne fejlődésére. A Tisza jobb partján általában jobb partján általában jól telelt. Meleg esőre nagy s.ük sége lenne. A Tisza bal partján általában jónak mondható. Ezidőszori még jó termést ígér. A Tisza-Maros szögén több helyen megsárgult és a szikes foltokon ki is vészett. A kár azonban nagyobbára csak látszólagos, mely pár napis szép idő alatt teljesen el fog tűnni. A Királyhágón túl a korai buzavetés igen jó, a késői azonban a hideg, szeles időjárás folytán megrikkult.

Az őszi rozsvetés a Duna-Tisza közén általában éve elég erős, sőt helyenkint tulibuja. A Duna jobb partján általában elég jól áll. A Duna bal partján több helyen megrikkult. Kedvező időjárásban még sokat javulhat. A Tisza jobb partján visszamaradt. Kedvező idő esetén azonban még jó termést adhat. A Tisza bal partján általában közepes. A Tisza-Maros szögén a rozsvetés általában elég jó. A Királyhágón túl a hidegnek jobban kitett helyeken ritka, gyöngye és megsárgult, a védettebb helyeken azonban jól fejlődik.

A tavaszi buza és rozs, valamint az árpa-és zabvetés a hideg időjárás miatt későn kelt s igen lassan fejlődik.

A tengeri vetését részben már bevégezték, részben most végzik. A hűvös időjárás miatt az elvetett mag nehezen kél.

A burgonyauttétését részben már befejezték. A korán ültetett burgonya most kezd kelni.

Akerti vetemények, bab és hüvelyesek elvetése sok helyen nagyon megkészt és nagyobbára csak most folyik. A nagyon korán elvetettek, lefagytak s újra kellett vetni, a későbbiek pedig a hűvös időben későn kelnek.

A mesterséges takarmány közül a korán fejlődésnek indult lucerna és lóhere az áprilisi erős fagytól sok helyen igen érzékenyen megkárosodott, úgy hogy a téli szálás takarmány elfogyta miatt nehezen várt zöld takarmány első kaszálása emiatt két-három héttel elhalasztódott. A zöld takarmány hiánya most is nagyon érezhető.

A gyümölcsfák közül a korán virágzó sárga barack, mandula, cseresznye és meggy sok helyen teljesen elfagyott. A később virágzó alma, körte és szilva teljes virágzásban van.

A szőlő telelése a szőlészeti és borászati felügyelő jelentései szerint, a hegyi szőlőkben jó volt, ellenben az Alföldi homoki és síkvidéki szőlőkben, valamint a többi borvidékek mélyen fekvő szőlőkben a rügyek jelentékeny része még a télen elfagyott. Az áprilisi fagyok azonban még nagyobb kárt okoztak a szőlőkben és pedig sok helyen a hegyi szőlőkben is. Az erdélyi országreszben, továbbá az ország északi és északkeleti részében, különösen Tokaj-Hegyalján, továbbá Bereg, Ung, Ugocsa, Szatmár és Szilágy vármegyékben alig tett kárt a tavaszi fagy. — Kevés kárt jelentenek a budapesti, balassagyarmati, pozsonyi és miskolci szőlészeti és borászati felügyelői kerületekből is.

Debrecen a múlt hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

A közigazgatási bizottság ma délután a városháza kis tanácstermében ülést tartott, amikor is a szakreferensek terjesztették elő jelentéseiket.

Az ülésen jelen voltak Domahidy Elemér főispán elnöke alatt: Kovács József polgármester Körner Adolf főjegyző, Magoss György főjegyző dr Fehér Ferenc, Márk Endre, Ternovszky Alajos pénzügyigazgató, dr Bacsó Dezső, Csánky Viktor kir. tanfelügyelő, dr Balkányi Miklós, dr Tüdős Kálmán főorvos, Reitz János főállatorvos.

Polgármesteri jelentés.

A polgármesteri jelentés szerint a rendőrség által a múlt hó folyamán letartóztatott összesen 223 egység, eltoloncoltatott 25, kényszerrel levéllel kiutasított 37 egység.

A rendőrfőkapitányság mint elsőfokú iparhatóság által 58 iparengedély adatott ki. Munkakönyv kiadott 137 darab.

A katonai létszám volt a múlt hónapban: cs. és kir. közös hadseregbeli 1871 ember 327 ló, — m. kir. honvédségbeli 1315 ember 498 ló.

A város lakossága által az adópénztárban befizetett 32 és fél százalékos pótdadó fejében 21364 korona.

A középítkezésekre vonatkozólag a polgármester jelenti, hogy a városi vízvezeték munkálatai folyamatban vannak.

A tanügy.

Az elmúlt hónapban a vallás és közoktatási kormány a fű és leány iparos tanonciskola részére a folyó tanévre 7000 — a vendéglős szakiskola részére 600 korona államsegélyt utalványozott. Az országos tanítói árvalás Krammer Győző okleveles tanítót segédárvalyává nevezte ki. Az iparostanonciskola rajztanuláshoz 2 kiváló tanuló részére 50—50 korona jutalomdíjat a kees-lőja részére 10.000 koronát engedélyezett. Az I. sz. adására 10.000 koronát engedélyezett. Az I. sz. gazdasági népiskolánál a háztartási tanfolyam vizsgálja megtartott, a miniszter kiküldötte dr Radnai Rezső osztálytanácsos a hallottak felett elismerését fejezte ki.

Az adóprás.

Április hónapban Debrecen város területén befolyt: egyenes adóban 74,645 korona, hadmentességi díjban 1,526, bélyegjövődékben 66,219 korona, jogilletékben 73,216 korona, díjjövődékben 2,498 korona, dohányjövődékben 198,804 korona, atárvámjövődékben 33,198 korona, foggyasztási és italdóiban 54,178 korona. Fizetést halasztást a pénzügyigazgató 64 esetben engedélyezett.

Közegészségügy.

Az elmúlt hónapban a közegészségi viszonyok látszólag romlottak, mert a halálozás jóval több volt mint az előző hónapban. A roncsoló tetroklob 6, a vörheny 15, számarhurut 10, gyermekágyi láz 1, fültömrigyob 2, báránlyhimlő 3, trachoma 6, hastífusz 2 esetben mutatkozott. Kisebb szabálytalanságok észleltek a piac vizsgálataknál: a megfőrlés minden esetben megindított. A köztisztaság a viszonyokhoz képest kielégítő volt.

Született a múlt hóban 256 gyermek, elhalt 223 egység. Törvénytelen szülött volt 24, holtan született 22. Házasságra lépett 48 pár. A kórházban a hónap elején volt 239, felvétel 359

kibcsajtatott 309, meghalt 32, maradt májsura 251 beteg. A mentők 71 esetben nyújtottak segítséget.

Állategészségügy.

A főállatorvos jelentése szerint a múlt hónapban a II-ik és V-ik állategészségügyi körzetekben épene, a III-ikban sertésvész, a II-ik és VIII-ikban veszettség lépett fel: az V-ikben megszűnt a lóhurut. Az állategészségügyi viszonyok különben kielégítőek voltak.

Szalmárnémeti ünnepe

A Kálvineumért.

Még nem is olyan régen elérhetetlen eszme volt. Manapság már lel sem tűnik az, hogy ha mint a közeljövőben befejezést, bevezést nyerő intézményről beszélünk. Nem sokáig pereg már a lelkes-árvák és özvegyek szeméből a szegénység, sanyaruság, nélkülözés által kisasított könny, a Kálvineum nemsokára tető alá kerül.

Baltazár Dezső dr. püspök és Kiss Ferenc egyházkerületi főjegyző végeznek apostolian szép munkát a Kálvineum ügyében. Mindenütt ott van, ahol a buzgóság áldozni, ünnepeket rendezni akar, mindenütt megjelennek, nem kimélve fáradságot, törődést. Az eddig rendezett Kálvineum-ünnepek szép anyagi és erkölcsi sikere az ő érdemük.

Az egyik legfényesebb, legjobban sikerült ünnepség vasárnap folyt le Szalmárnémetiben. Hatalmas tábora az eszme támogatóinak munkálkodott a szalmári ünnepély színe érdekében. És hogy a munka nem volt eredménytelen, mutatni fogja az anyagi eredmény, de már meg is mutatta az erkölcsi siker.

A szalmári ünnepségen megjelent az egyházkerületi elnökség Baltazár Dezső dr. püspök és Degenfeld József gróf egyházkerületi főgondnok, akiket Márk Endre udvari tanácsos, egyházkerületi ügyész, Hajdu Zsigmond püspöki titkár, Kovács Gyula alispán, Lencz Géza dr. theológiai tanár, kari dékán.

Szombat este hét óra tizenegy perckor érkeztek meg a debreczeniek a szalmárnémeti pályaudvarra. Ötömnépe volt ezen az estén a szalmárnémetieknek. Kinn volt a pályaudvar előtt a két város apraja-nagyja, a viláskülönbség nélkül. Az iskolák növendékeit sorjával állították fel. A pályaudvaron a város és az egyház nevében hangzóttak el üdvözlések. A város nevében Marjay Károly üdvözölte meleg szavakkal a püspököt. Kocsitábor kísérte be Szalmár illusztris vendégeit Helmezy József egyházi főgondnok vendégszerető házához, ahol barátságos vacsora volt. Sok szeretetteljes felköszöntő, üdvözlő szó hangzott el. A város polgársága ez alatt közeledett a gondnok házához lampionos menettel. A városi polgárság nevében Ernán István iparos üdvözölte az apostoli munkát végző püspököt. Baltazár dr. püspök néhány ószinte, meleg szóval köszönte meg a szíves fogadtatást és üdvözlést.

Másnap folyt le a szép Kálvineum-ünnepség. Délelőtti ünnepi estini tisztelet volt a szalmári nagytemplomban. A templomot színtől megtöltötték a hívek. Baltazár Dezső dr. püspök mondott lélekemelő, szép imát, Budapest sokat ünnepelt, kiváló lelkésze, Haypál Benő eudai lelki pásztort prédikált. Délben bankett volt a vendégek tiszteletére. Délután négy órakor a templomban hangverseny volt, melyen Nagy András debreczeni kántor-tanító is szereplése volt. A belépő-díj mellett rendezett hangversenyre is teljesen megtöltötték a hívek a templomot. Az ünnepség fénypontja azonban az esti színházi hangverseny volt. A város, sőt a vármegye egész intelligenciája részt vett ezen az ünnepségen. Az ünnepség anyagi eredményét még nem állapíthatták meg, de az előzetes számítás szerint az ünnep bevétele körülbelül négyezer korona.

Rendőri brutalitás Debrecenben.

Szilágyi Péter rendőrtizedes félholtra vert egy részegét.

Egyes esetekből általánosításokat levonni legtöbbször helytelen dolog. Bizonyos az, hogy nincsen emberi intézmény hiba nélkül. Azt sem vehetjük tehát rossz néven a debreceni rendőrségtől, ha tagjainak a sorába eddig megtört olyan ember, aki méltatlan arra a felelősségteljes szolgálatra, amelyet a rendőrnek teljesítenie kell.

Debrecen város rendőrsége reformálásának az ügyét erőlyes kezekkel vezeti Rostás István rendőrfőkapitány. Valószínű tehát, hogy nem fogja kikerülni a figyelmét az a rendőri brutalitás, amely a minap történt a külső vásártéren.

Helyénvaló, sőt kötelességünk is az ilyen eseteket nyilvánosságra hozni. Hisz a rendőrségnek első sorban is érdeke, hogy megszabaduljon az oda nem való, selejtes elemektől, így ember Szilágyi Péter rendőrtizedes is. Nem egy panasz érkezett már Rostás főkapitányhoz ellene. A vádakat azonban nem lehetett tényekkel bebizonyítani. Szilágyi így tehát eddig elkerülte a sorsát, amely most aztán utól fogja érni.

A brutális rendőrtizedes vérlázító dolgot követett el legutóbb.

Valósággal az arcába kergette a vért az embernek ez a hallatlan eljárás. A minden emberi érzésből kivetkőzött rendőr, aki város-szerte közismert és rettegett durvaságaiért — félholtra vert egy szegény részegét.

Ugy történt a dolog, hogy Máthé Gyula színművész és dr. Erdélyi Lajos ügyvédjelölt és még egy csomó ember tanúi voltak annak, amikor Szilágyi Péter odament egy berugott, önmagával tehetetlen bérkocsis segédhez és mindenek nélkül összepofozta, összeverte. Mikor már a szerencsétlen a földön feirengett, nehéz csizmájával vérlázító kegyetlenséggel rugdosta össze. Dr. Erdélyi Lajos az esetet azonnal bejelentette Ozory István rendőrfőkapitánynak.

A hivatalos vizsgálat fogja most már letehetné tenni Szilágyi Péterre nézve azt, hogy máskor is elkövethessen ehhez hasonló brutális cselekedetet.

Bizva Rostás István páratlan igazságszeretében és szigorában, reméljük, hogy a rendőrség rövidesen meg fog szabadulni ettől a méltatlantól, akinek az emberszeretetről ilyen kevés fogalma van. Manapság, amikor már állatvédő egyesület is alakul Debrecenben, a humanizmus szent nevében ennyit csak elvárhatunk a főkapitánytól.

NAPI HIREK

A NAP ELLENSÉGEI.

A felkelő napot hát még sem lehet visszaszorítani. Mert mintha azt akarták volna azok, akik Magyarországot mai demokratikus fejlődésének útjába állítottak. Azt hitték Tiszák és Khuenek, hogy ha ők azt mondják és toppantanak rá, hogy álljon meg a nap, a nap nekik engedelmessé válik. Nemcsak hogy meg nem áll elfelkelő útján, hanem szépen vissza is sompolyog a kelet-ég alá, a vak sötétségbe.

Nini, hát mégis történik valami a nagytermészetben. Nini, hát mégis csak elkövetkezik az idő, amikor már nem a dologtalan herék duskalkodó hada pusztít ebben az országban vagy gyonon és erkölcsökön keresztül. Ugy látszik, hogy következik a dolgozó nép ideje. A természet az örök fejlődés törvényének van alávetve. Növekszik, tökéletesedik, magasabbabbá lesz itt minden a nagy természetben, ezért nem lehet az se, hogy csakis az emberek s a nemzetek vegetáljanak teljes elmaradotságban, minden fejlődés s tökéletesedés nélkül. Azért nem lehet az se, hogy a magyar nemzet is örökké csak a Tiszák s a Khuenek, meg a többi munkógörbötjű huzza.

A tovább fejlődés törvénye most már nálunk is utat tört a társadalomban, mint a kisebb és nagyobb politikában is. E törvény ellenállhatatlan ereje maga alá gyűri azokat, akik

fejődésünk s tökéletesedésünk útja elé merik magukat szegezni. A felkelő napot nem lehet se megállítani, se visszaszorítani nem lehet.

Milyen idő lesz? Az időjárásban lényeges változás nem várható. Sürgönyprognózis: Változás nem várható. Déli hőmérséklet: 16.6 Celsius.

Bizottság gyűlés. A református egyházközség bérházépítő bizottsága tegnap délután gyűlést tartott és folyó ügyeket intézett el.

Árverezik a Téglavetőt. A városi Téglavető kuripontyainak az elárverezését május 9., 10. és 11-ik napjára halasztották el.

Közvetlen gyorsvonal összekötés Budapestre. A közigazgatási bizottság mai ülésén Fehér Ferenc szóba hozta a Debrecen—Budapest közötti közlekedési műzériákat. Debrecenből közvetlenül nem lehet gyorsvonaton eljutni Budapestre. A menetidő is aránytalanul és indokolatlanul nagy a debreczeni ipar és kereskedelem kárára. Szóba kerültek még ezenkívül a bizottságban a telefon és posta bajai is. Valóságilag abszurd állapotok bizony ezek. A postai kézbesítés hiányos, a telefonszolgálat minden kiritkán aluli. Egyszer már komolyan is segíteni kellene ezeken az anomáliákon nem csak a közigazgatási bizottságbeli eszmecserekkal. Mert természetesen ezek megszüntetéséről nem határoztak semmit.

Romlott husáruk. Május hó másodikán piacvizsgálat volt a Degenfeld-téren. Az árusoktól elkobzott romlott husnemeket ma vizsgálták meg Reitz János főállatorvos és K. Szalay Béla rendőrorvos. A romlott husárukat megsemmisítették.

Évzáró ünnepély. A kegyesrendi gimnázium önképző köre május 12-én fél tizenegy órakor az intézet tornacsarnokában évzáró ünnepélyt rendez ezzel a műsorral: 1. Dombay: Ima. Előadja a főgimnázium énekkara. 2. Beszéd. Tartja Kovássy Miklós 8-ik oszt. tan., az önképző kör elnöke. 3. Magyar népdalok. Előadja a főgimnáziumi zenekar. 4. Beszámolás az önképzőköre gész évi működéséről: a) Főjegyzői jelentés. Felolvassa Hegedüs Endre 7-ik osztályu tanuló. b) A pályatételek eredményének kiértékelése és a jutalmak kiosztás. 5. Marschler: Tavasz dal. Előadja a főgimnáziumi énekkar. 6. Heysmann: A gyújtogató. Dráma. Vizsgálóbíró Hegedüs Endre 8-ik oszt. tan. A többi szerepet játssza Kovássy Miklós 8-ik oszt. tan. 7. Záróbeszéd. Mondja dr. Lóky Béla főgimnáziumi igazgató. 8. Inkuló. Előadja a főgimnáziumi zenekart.

Megakadályozott öngyilkosság. Harsányi József háziszolga napokkal ezelőtt elűn dr. Bay Andrást akásáról, magával vivén brovning-revolverét. Harsányi ma éjjel a Petőfi-téren a revolverből többször magára lőtt. Azonban izgattott volt és a golyó mind a tüle mellett süvített el. A Hajnal-Mutató előtt posztoló rendőr bekísérte a központra, ahol Simon Miklós kapitány megfogadta Harsányival, hogy nem lesz öngyilkos.

Tüzek az éjszaka. Az elmúlt éjszaka két tűz is volt Debreczenben. Az egyik kisebb méretű a Széchenyi-utcaán történt a 41. szám alatt, ahol egy faskamara égett el. A tűzoltók csakhamar lokalizálták és így a nagyobb veszedelmet elhárították. — A másik tűz már könnyen vesélyessé válhatott volna hatalmas méreteinél fogva: Jókai-utca 46. szám alatt leégett egy nádviskó. A derék tűzoltóságnak sokat kellett a veszélyes elemmel küzdeni, amíg végre terjedésének gátat vetettek. A nádás ház így is porig égett. A nádasház környékén lakók között valóságos pánik ütött ki, szerencsére a félelem kívül egyéb bajuk nem történt.

Szélhámos géplakatos. Ajtai Sándor 27 éves géplakatosnak sok bűn terheli a lelkiismeretét. Jelenleg is okirathamisításért van vád alá helyezve. Ő volt továbbá az a jeles firma, aki a múlt év januárjában Szilassi Eteltől ellopott egy aranyórát láncsal. Legutóbb azt tette meg, hogy Nagymihályra utazott és ott Sáfár Miklós géplakatos mester nevében 103 koronát csalt ki özevegny Szunyogh Zoltántól. A rendőrség letartóztatta a bűnös fiatalembert és átkísérti az ügyészséghez.

GRAND HOTEL BERLIN Nagyszálloda
 BUDAPEST, VI., Révay-utca 10. szám Andrassy-ut mellett.
 TELEFON 137-90. **Szobák 2 K 60 fillértől feljebb.**
 140 minden modern kényelemmel berendezett szoba. Központi fűtés, Lift, Vacuumlaener

Máthéi János

vizvezeték, csatornázás és fürdőberendezési vállalata
Modern-üzlet Egyháztér 5. szám alatt

(Nagytemplommal szemben), ahol mint szezon cikik: elegáns háztartási jégszekrények, különféle nagyság és kivitelben, egy és kétajtóval, I-ső rendű gyártmány, nagy választékban, jutányos áron jóállás mellett beszerezhetők. Javítások díjtalanul eszközöltetnek. Ugyanott diszes és czélszerű mosogató asztalok, szoba clostettek, gyengélkedők részére a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

Ezenkívül állandó nagy raktár öntött vas, zománcozott, horgonyozott lemez „Neptum” kályhák és gázfürdőkádakban. Fürdőszobai pipere cikkekben, Mosdók, clostettekben, valamint mindenféle bádgarukban.

Mindon nagyhangu hirdetésnél jobban beszél a személyes meggyőződés. Kérem az érdeklődőket üzletem megtekintésére

Műhely és iroda Darabos-utca 54. — Telefon 321. szám.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZOT kevesebb a gond,
II-SZOT kevesebb a munka,
III-SZOT kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is! Bármily harmatnál permetezhet vele! Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat! Gyárjuk az eddig dr. Aschebrandt szabadalmát képzett **RÉZKÉNPORT** és **BORDÓI PORT** is. Kérjen ingyen és bérmentve leírást **FORHIN**-gyártól BUDAPEST VI. Váci-út 93.

FÉLIX-gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett.

Egész éven át nyitva!

Európa leggazdagabb kénes hév víz-forrása, víz-hőfoka 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

CSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIÁS, IZZADMÁNYOK S NŐI BETEGSÉGEK ELLEN.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait. Tükör-kád, iszap-mór és szénsavas-fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó-, zongora- és olvasóterem. Kitünő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasérművészeti katonazenekar, gondozott sétautak, 400 holdas park és fenyveserdő, zene, tennispálya, gondozott sétautak, 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta. Posta, távirat, interurban telefon.

Curtaxa és zenedij nincs.

Frospektust küld az IGAZGATÓSÁG.

Miért

Ne fogadjunk el **Má-à-ást!!!**

csak Óriás

F E D Á K

Cipőcrém-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegnás töltsd a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi **a bőrt**

Mert

a legkényesebb izlést kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz, mint egy más doboz **30 fillér-ért**

ebben a drága világban az egyedüli **olcsóság**

Porol Fest Tisztít

SZÖVET ÉS CSIPKEFÜGGÖNYÖKET, STÓROKAT, DIVÁNYVÉDŐKET,

ÁGY- ÉS ASZTALTERITŐKET stb.

Ágytollat fertőtleníve tisztít
HRABÉCZY E. D. Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő r.-társaság.

Apró hirdetések.

7731/1912.

Tíz ezoig 50 fill., minden további szó 5 fill.
 Apróhirdetések előre fizetendők.

Bútorokat, konyhaberendezéseket raktáron tart
 Beint József asztalos (Csapó) Berek-utca 8

BAZCSÓVEK különféle nagyságban eladó —
 Bővebbet a kiadóhivatalban

CRIZMADIAMESTEREK FIGYELMÉBE! Csak
 országba való erős papiros jutányos árban
 kapható Darabos-utca 7 sz. alatt.

Neubauer János

sodronyműgyáros

a Stenczinger-ház lebontása miatti

irodahelyiségét és raktárát

a gyártelepre helyezte át.

Debreczen, Kéttalom-utca 4. sz.

Hirdetmény

Debreczen sz. kir. város házipénz-
 tárának és a házipénztár által kezelt
 alapoknak 1911. évi zárszámadása egybe-
 állítván, azaz 1886 XXI. t. c. 17 §-a
 rendelkezéséhez képest a számvéoi
 hivatalnál a **f. évi május hó 4-ik napjától**
 kezdődőleg 15 napi közszemlére kitétetett.

Erről a város adózó lakossága
 azzal értesítetik, hogy a zárszámadás
 az említett helyen, a hivatalos órák alatt
 megtekinthető, s arra, a hivatkozott
 törvényszakasz szerint, észrevételek
 tehetők és azok a f. évi május hóban
 tartandó törvényhatósági bizottsági köz-
 gyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi
 tanácshoz beadhatók.

Kelt Debreczen sz. kir. város ta-
 nácsának 1912. évi május hó 2-ikán
 tartott üléséből.

A városi Tanács.

Szent Radegund Grácz mellett

Gyógyhely és vizgyógyintézet.

Pompás fekvés, 750—1500 méternyire a tenger fölött. Pazar fenyves erdő,
 számtalan sétahelyek, nagyszerű forrásvíz, enyhe klíma pormentes levegő.
 Pavilon rendszer Tudományos vizgyógy, masszázs villamos terápia, szénsavas
 fürdők, diétikus gyógymódok és berendezett nyári lakások. Mérsékelt árak.
 A fürdő és ivóvíz erősen rádium tartalmu Prospektus ingyen.
Dr. Ruprich, az intézet vezetője.

VILLANY

Csillárok a legegyszerűbb-
 től a legszebb kivitelig
 jutányosan beszerezhetők
 Továbbá mindenféle fel-
 szerelési cikkek, valódi
 Dr. JUST WOLFRAMÉGÓK
 16—50 gyertyafényig Kor. 1.50

Földváránál

Debreczeni Első Elektrotechnikai Gyr és Villamos Műszaki Fel szerelési
 Villalat. Piacz-utcai barak.

Telefon 168.

Gyár Széchenyi-u. 55.

Telefon 816.

Tanuló felvétetik.

∴ HIDVÉGER ANTAL ∴

bank és váltóüzlete
 Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz.
 TELEFON 416. szám.

Foglalkozik
 az összes

bankügyletekkel

Nyomatott, Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában Debreczen, Darabos-utca 7. Typograph szedőgépen szedve.

MOLL-FÉLE Seidlitz-Por.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz
 Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása
 a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BANTALMAK,
 gyomorhív, rögzött SZEKREKEDÉS, májbántalom,
 VERTOLULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NOI
 BETEGSÉGEK ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta
 mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona.
 Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓBORSZESZ

Csak akkor valódi.

ha mindegyik üveg Moll
 A. védjegyét tünteti fel és
 a Moll-féle SÓBORSZESZ
 nevezetesen mint a fájdalom-
 csillapító bedörzsöléshez
 köszvény, csusz és a meg-
 hűlés egyéb következményei-
 nel legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített
 gyermek- és női szappan, a bőr gyökores gondozását
 és ápolására úgy gyarmek, mint felnőttek számára.
 Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill.
 Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle véd-
 jegyvel van ellátva.
 Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9
 Vidéki megrendelések naponta posta-utónvát mellett
 teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A.
 aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kerni.

Cs. és kir. szabadalm.

sérvkötők

pneumatikus gummi
 pelottával. Haskötők
 hölgyek és urak ré-
 szére minden altesti
 betegség és lógó has
 ellen. Gummi görcsér
 harisnyák. Műlábakat
 és műkezeket ampu-
 táltak részére, test-
 egyenesítő-, járó- és
 támogató, mű- és
 támasztó fűzőket.
 egyenestartókat a fer-
 dénnöltelek részére, —

valamint a betegápoláshoz tartozó összes
 cikkekkel készít a technika legmodernebb el-
 veit szerint, legjutányosabb gyári árak mellett

KELETI J.
 cs. és kir. szabad. sérv-
 kötők és testegyenésítő
 gépek gyára.

BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17.

Legújabb háromezernél több ábrával ellátott
 képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapítva 1878.

Telefon 13—76.